

meerde kerken hebben verboden (art. 630, 2e lezing) of — want de slordigheid ligt er boven op — met de gereformeerde kerk van Kampen de gemeenschap hebben gebroken (art. 630, 1e lezing, art. 549, sub 22) wordt kalmpjes doorgegeven, al heeft ondergeteekende ook schriftelijk verklaard, zulke onware bewering dezer „kerkeraad” te verbieden.

De brieven van ondergeteekende aan het moderamen uit de schorsingsdagen, ofschoon in de officiële handelingen opgenomen, worden verzwegen; de kerken mogen niet weten, noch, dat ik de bewering (weer herhaald) als zouden me door de H.H. Grosheide e.s. voorstellen zijn gedaan officieel heb weersproken, noch, dat ik hun rapport over de eerste samenspreking heb afgewezen als onwaar, noch dat de 2e samenspreking zoogenaamd daarover zou moeten handelen, terwijl in werkelijkheid de heeren geen woord eraan gewijd hebben.

De tekst der vijf vragen, mij gesteld, wordt verzwegen, het antwoord erop ook. De fraaie acte van „eerbewijs” van dr. H. H. Kuyper wordt opgenomen, maar de argumenten voor dit schoone gebaar mag natuurlijk niemand weten. En zoo gaat het maar verder.

De leiders van deze synode bewegen zich in twee sferen. De beslissende handelingen gebeuren in het donker; de argumenten die ze dan gebruiken, dienen wel voor het oogblik om den „zondaar” te „bekeren”, maar worden straks aan de publieke kennis onttrokken, zoodat bijna niemand ziet, dat ze later weer prijsgegeven werden. En dan mag de arme kerk officieel net precies dat weten, wat men moeilijk kan verzwijgen.

Conclusie: niemand krijgt uit deze Acta een betrouwbaar beeld van wat werkelijk is gebeurd in de z.g. „procedures”. Men schaamt zich, maar weigert schaamrood te worden. K. S.

„NATIONAAL” EN „NATIONALISTISCH”.

In ons artikel „Jeremia en het verzet” gebruikten wij de woorden „nationaal” en „nationalistisch”. Men vraagt ons eenige uitlegging. Het verschil is door ons bedoeld als tusschen: kerkelijk en kerkdicht, exclusief en exclusivistisch, synodaal en synodalistisch, bijbelsch en biblicistisch, legaal en legalistisch, en zoo voort. Men moet God dienen in alle terrein, dus ook in de natie en tegenover de natie. Maar men moet niet van de natie een afgod maken, als ware zij een grootheid-in-zichzelf met eigen rechten, los van Gods recht en eere en staande los van, of boven de andere creaturen. Wie in en tegenover de natie — desnoods ook in felle polemiek tegen haar gebreken — Gods recht aan haar bedient, handelt nationaal. Wie haar verafgoot, haar abstrahert van Gods recht en hâar tot maatstaf der dingen maakt, is nationalistisch. Natuurlijk hebben de woorden nog andere toepassingsmogelijkheden, die ons evenwel te zeer zouden ophouden.

Zoo ook: kerkelijk-kerkdicht. In 1944 geloofde ik synodaal te handelen; en zag ik de synode synodalistisch bezig. Want ik behandelde de synode naar de (Schriftconforme) aangenomen K.O.; zij zelf maakte zich tot „inzet”. Dat was, niet van prof. Grefdanus, doch van hâar: grenzenloze aanmatiging. K. S.

HOE DE ONTHEILIGING VAN DE TAFEL DES HEEREN ENZ.

Corrigendum.

In de eerste en tweede kolom van het betreffende artikel werd er enkele malen gesproken van deputaten.

Zooals de opmerkelijke lezer reeds zal hebben bemerkt, had dit moeten zijn rapporteurs, daar in deze zaak geen deputaatschap werkzaam was.

P. GROEN.

BATAVIA STRIJKT DE VLAG.

„Trouw” meldt:

Naar wij verneemen, heeft de kerkeraad der Geref. kerk van Batavia met algemeene stemmen het volgend besluit genomen: „Geen ambtsdrager in welk ambtelijk werk ook zal zich mogen uitspreken vóór of tegen een bepaald politiek beleid, daar dit niet behoort tot de taak en competentie der kerk. Daarbij wordt aan ieder uitdrukkelijk de vrijheid gelaten zijn eigen meening te deelen aanzien te hebben en te propageren, maar nooit op gezag of in naam der Geref. kerken. Dat er binnen onzen kring verschillend gedacht wordt over vragen van politiek beleid behoeft niet weg te nemen, dat wij elkander vinden in de belijdenis der beginselen van Gods Woord en in het gebed voor den tegenwoordigen nood”.

Tot zoover „Trouw”. Het besluit zou precies de redactie kunnen zijn van Seyss Inquart, Mussert, v. d. Vaart Smit, Rooskam, Kuyper. De dominee van Batavia — heet de stad nog zóó op het briefpapier van deze kerk? — heeft ons opgewekt, God te danken voor menschen als Sjahrir, d.w.z. voor den naasten medewerker van den javaanschen Mussert. De dankgebeden moeten blijkbaar komen van „de kerk als organisme”. Maar als „de kerk als instituut” optreedt, dan wachten de

engelen vergeefs op het voornaamste stuk van de dankbaarheid voor de in Sjahrir bewerkte verlossing. Weet iemand nog hoe het nu staat met die dankgebeden? Volgens sommigen is „de kerk als instituut” veel breder, volgens anderen veel smaller dan „de kerk als organisme”; laatstgenoemden betrekken zelfs den christelijken staat, de christelijke school en zoo, eronder. Ik vermoed evenwel, dat wegens laatstbedoelden ook vele sectoren binnen „de kerk als organisme” die dankgebeden van den dominee van Batavia onuitgesproken zullen moeten laten.

Maar nu zonder — overigens smartelijke — ironie; is ’t niet droef, dat Batavia de vlag strijkt? Welke vlag? De Nederlandsche? ja, die ook. Maar we bedoelen dezen keer: de vlag der confessie. Als artikel 36 nog leefde voor deze kerk, dan zou van daaruit een profetisch oordeel komen tegen Sjahrir en al de zijnen. Maar art. 36 — eigendom der „kerk als instituut”, — is door het instituut buiten werking gesteld in de gevaarlijke zone, en als liefhebberij-idiomen-complex gracieus cadeau gedaan aan den conservatief in „de kerk als organisme”, tenminste — want de lafheid werkt aanstekelijk — als deze dan zoo onvoorzichtig wezen wil.

Zelden we nu te veel, toen we naar aanleiding van de brochure v. d. Brink-Bavinck-Wiersinga beweerden, dat haar promotoren met de confessie in conflict kwamen? Een kerk, die al schorsende haar belijdenis „beschermt” (plus haar één-dags-formuletjes), doch de steekvlammen die de confessie naar de revolutionairen werpt, onmiddellijk afsluit zoodra ’t meénens wordt met de revolutie, is niet meer een belijdende kerk.

Wat ze daar in Batavia doen, is in beginsel „hervormd” in tegenstelling van „gereformeerd”. Het is in wezen hetzelfde als wat dr. H. H. Kuyper wilde in 1936, hij die het ondergeteekende nooit vergeven heeft dat hij volhield in ’36 (Amsterdamsche synode) inzake de N.S.B., en van Kuyper’s sabotagepoging op het critieke punt (de uitspraken zelf die de synode tenslotte deed) zich niets aantrok. Het Bataviasche besluit demonstreert de naaktheid van het samenleven der synodoeraten: in naam der synode-uitspraken van ’42 jagen ze op aandrijven van Dr. H. H. Kuyper e.s. sommigen de kerk uit; en nauwelijks is ’t gebeurd, of dezelfde uitspraken worden door vrijwel iedereen gesaboteerd, en straks — maar zonder aanbieding van excuus aan God en geschorste menschen — „vervangen”, en tegelijkertijd worden de besluiten van ’36 (inzake N.S.B.) ook al gesaboteerd. Want de houding van Sjahrir e.s. ligt in die besluiten principieel veroordeeld. De hoog-kerkelijken van ’42 waren in den grond heelmaal niet hoogkerkelijk; ze waren alleen maar om een hoogkerkelijke allure verlegen, toen het erop aankwam, K. S., die heilige huisjes aanraakte, kwijt te raken. Alle vlaggen zijn ginds gestreken. IKABOD! K. S.

NAGIFT VOOR RODDELAARS.

De heer P. Kapenga, Adjutant van politie, Fernhoutstraat 31 te Kampen, deed mij, ongevraagd, volgenden brief toekomen:

Kampen, 12 Augustus 1946.

Aan

Prof. Dr. K. Schilder, Vloedijk 14, Kampen.

Hooggeleerde Heer,

Bij dezen meen ik mij met het navolgende tot U te moeten wenden. Voor eenige weken was ik met verlof in Friesland en werd ik betrokken in gesprekken over de vrijmaking van onze kerken en de rol door U in deze vrijmaking gespeeld, vooral ook wat betreft de gronden voor Uwe schorsing en afzetting.

Het viel mij op dat vooral in twijfel werd getrokken Uw wegblijven enz. van de schorsende Synode en Uwe weigering om deel te nemen aan besprekingen met afgevaardigden van deze Synode, of de gronden van dit wegblijven, namelijk het gezocht worden door de S.D., door U aangevoerd wel deugdelijk waren.

Door verschillende personen wordt nog beweerd dat dit wegblijven niet noodig was geweest, daar U niet gezocht zou worden door de S.D.

Door mij wordt het navolgende verklaard:

„In het jaar 1942 was ik als hoofd-agent van politie te Kampen belast met de afdeling Recherche.

Toen U zich had onttrokken aan de arrestatie van de HH. S.D. handlangers, werd ik binnengevoerd bij den Korpschef van de gemeentepolitie te Kampen, den Nazi-Inspecteur J. de Bruijn. Deze deelde mij mede dat de S.D. veel belang stelde in Prof. Dr. K. Schilder en deze moest worden gearresteerd. Hij droeg mij op hierna mijn medewerking te verleenen, daar ik als ouderling in de Gereformeerde Kerk te Kampen en met mijn goede relaties in Gereformeerde kringen, zonder veel moeite wel kon uitzoeken waar Prof. Schilder zich schuil hield. Wanneer zou blijken, dat later Schilder werd gearresteerd en ik van zijn verblijfplaats had ge-

weten, dan zou ik door de S.D. ter verantwoording worden geroepen. Ik heb den Inspecteur medegedeeld dat mij de verblijfplaats van Prof. Schilder niet bekend was, dat het voor mij moeilijk zou zijn dit te weten te komen, doch dat ik mijn best zou doen.

Terstond heb ik mij in verbinding gesteld met Dr. Dam, waarmede ik in het ondergronds werk nauw samenwerkte, en heb hem medegedeeld dat hij (Dr. Dam) maatregelen moest nemen, dat Prof. Schilder zich behoorlijk schuil hield en zich in geen geval in Kampen mocht vertoonen.

Tevens heeft genoemde Inspecteur het personeel opgedragen hem alles te melden, wat hun ter kennis kwam omtrent de verblijfplaats van Prof. Schilder”.

Van dit schrijven moogt U bij elk voorkomende gelegenheid gebruik maken.

De adjudant van politie,
P. KAPENGA.

Naaschrift. Schrijver betuigt ik mijn vriendelijken dank. De roddelpartij, door de „synode”, hoogstdezelve, aan den gang gebracht en door hooggeleerden van Kampen (op schrift) en Amsterdam ondersteund, heeft bij velen al een eind genomen sedert de publicaties die ik deed in de Bijlagen Jaarboek Geref. Kerken (uitgave firma Oosterbaan & Le Cointre, Goes). Maar het blijkt toch nog noodig met haar bestaan te rekenen. Naast bovengemeld geschrift kan ook deze brief dienst doen. Overigens is het leerzaam dat men voortdurend praat over zaken die niets met het kerkelijk geding te maken hebben. Waarom praten die Friezen niet over de vijf vragen, die me zijn voorgelegd, en waarvan men van tevoren (immers uit mijn eigen brieven) wist, dat ik slechts met neen kon antwoorden, tenzij ik om den broode ja zeggen zou? Kent één der roddelaars die vijf vragen? Kent hij er één van? Weet hij, dat elke roddelaar heden neen zeggen mag, waar ik om het neen werd weggezonden? Driewerf schande over de zwakkelingen die de kerk wagen aan hun prestige, en die al lang te voren hadden gezegd: hij moet er uit.....

Overigens (dit in verband met alinea 2 v. d. brief) twee maal ben ik gevraagd te spreken met de heeren en tweemaal heb ik het ook gedaan in dien onderduiktijd. Ook dat heb ik al vaak publiek verteld. Maar die Friezen lezen niet allemaal wat ze lezen moesten om bij te blijven. K. S.

NAAR KAMPEN!

Na correspondentie met Curatoren, en rekening houdende met wat ons geschreven werd door den secretaris der Predikantenvereniging, kunnen we thans (tevens ter correctie op andersluidende berichten) het programma melden voor onze Nieuwe Kamper week. Wegens vertraging in de verbouwing moesten we veertien dagen uitstellen. Dat spijt ons wel maar „het zal nog wel gaan”.

Het programma ziet er thans zóó uit:

DINSDAGAVOND 1 OCTOBER, 8 uur, Bidstond voor den Theologische-Hoogeschool-dag. Voorg.: ds G. Visée (Nieuwe kerk, Broederweg).

WOENSDAG 2 OCTOBER: Theologische Hoogeschool-dag (Nieuwe kerk, Broederweg).

Ochtend-programma:

1. Opening.
2. Woord van den Rector.
3. Rede van ds L. Doekes.
4. Bespreking.

Middag-programma:

1. Toespraken inzake ingebruikneming van ons nieuwe gebouw voor de Theol. Hoogeschool.
2. Bezichtiging van het gebouw.

Avond-programma:

Bijeenkomst van genoodigden betrokken bij de verbouwing.

DONDERDAG 3 OCT.: Predikantenconferentie.

VRIJDAG 4 OCTOBER:

Inschrijving nieuwe studenten. Des morgens: Receptie van studenten; des middags: Toespraak ter opening van de lessen door den Rector des avonds.

Later meer bijzonderheden. Deze kennisgeving bedoelt gelegenheid te bieden tot tijdige reservering van de data. We verwachten veel en velen. Eerst wilden we op Woensdagmiddag nog twee sprekers „laten optreden”. Maar we vermoedden dat het naar veler hart zou zijn, iets van het nieuwe gebouw te doen zien, dat thans, acht jaar vóór het eeuwfeest onzer Hoogeschool, in gebruik genomen staat te worden. Tenslotte ieder de gelegenheid te bieden, binnen den kortsten tijd zooveel mogelijk te beleven, werd dus besloten, de ingebruikneming in te lassen in het eigenlijke Schooldagprogramma. K. S.

DIALOO

Ligat je laatste kerken.

Legat Ligat keer ging schorsings oecumenis- dings in?

Legat heid van

Ligat ook es uit- tinguut...

Legat analst vo- op-haar-b- bij ons wa

Legat vallen de

Ligat Maar de h

Legat ze voor m zelfs kunn- maal, ma

Legat doen NA

Ligat Ligat

Legat werken g

Legat zeggen: ze

Legat breede, m

Legat VAN de b

Legat lijk? Of h

Legat Ligat

Legat oecumenis- in de gehé

Legat alle volker

Legat ten tegen

Legat formules a

Legat Ligat

Legat dracht bij

Legat is dus goe

Legat Ligat

Legat geschorste

Legat hemelvaart

Legat Ligat

Legat Ligat

Legat wereld

Legat soms ook

Legat Ligat

Legat was poli-

Legat bene distin

Legat Ligat

Legat religieus

Legat Zoon noem

Legat Ligat

Legat nische. He

Legat Ligat

Legat die is óók

Legat Ligat

Legat nog. Die z

Legat verleden,

Legat verbondsk

Legat Ligat

Legat manische b

Legat Ligat

Legat is goed...

Legat Ligat

Legat dan?

Legat